

עלון תורני שבועי

אגדה של תורה

גליון 836

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פתיח האהל

בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה, שאלו מלאכי השרת מדוע לתת את התורה לבני האדם. הקב"ה ציווה על משה לענות להם, ומשה ציטט חלק מעשרת הדיברות והראה למלאכים שהתורה אינה שייכת להם, שכן נאמר בתורה "לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב" - "קנאה יש ביניכם? יצר הרע יש לכם?".

מסיימים חז"ל (שבת פ"ט): "מיד כל אחד ואחד (ממלאכי השרת) נעשה לו (למשה) אוהב ומסר לו דבר, שנאמר 'עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם' - בשכר שקראוך אדם". רש"י הרגיש בקושי של ההדגשה "בשכר שקראוך אדם", והוא מוסיף "בשכר שחירפוך וקראוך 'אדם' נוצר מאדמה, לשון שפלות". ועדיין הדבר תמוה: הרי המלאכים צודקים שהאדם נוצר מאדמה, והרי זה בדיוק ההוכחה של משה רבנו שהתורה מתאימה רק לבני אדם מאחר שהם אלו שמתמודדים עם היצר הרע, מדוע מגיע למשה "פיצוי" בגלל שחירפו אותו וקראו לו "אדם", לשון שפלות?

הגר"א מוויילנא מתבטא על תיקון המידות שאם לא יתקן האדם את מידותיו בזה העולם, "למה לו חיים?"! תיקון המידות אינו עניין של סמנטיקה, להיראות טוב יותר. אלה הם החיים בעצמם.

עוד כותב הגר"א, שהדרך הטובה ביותר לתיקון המידות היא על ידי לימוד התורה. בלעדיה - רע יוכל להיחשב לטוב וטוב יוכל להיחשב לרע. כדי לדעת באמת מה נכון ומה לא - מוכרחים לעמל ויגיעת התורה. כאשר ענה משה רבנו למלאכים שתכלית לימוד התורה להפוך את האדם ליותר צורה מחומר, ש"אדם" יהיה קרוב יותר ל"אדםיה לעליון" מאשר ל"עפר מן האדמה" - פייסו אותו המלאכים על שקראוהו "אדם" לשון שפלות. כי באמצעות התורה - יכול האדם לתקן את מידותיו ולהתעלות לאין שיעור. להפוך לגדול יותר ממלאך.

חג שמח ושבת שלום שמשון אליעזר פוקס

כתב הרמח"ל, יום זה חג השבועות הקב"ה, משפיע הארה והשפעה עצומה על כל אחד ואחד מישראל ונותן את התורה והמצוות לכל יהודי בעם ישראל. כמה היו מתרגשים ומתקדשים הצדיקים שבכל הדורות לפני הגיע היום הקדוש, יום מתן התורה. אם היו יודעים בני האדם כמה קדוש יום זה היו נבהלים, כתב ה'בית אברהם': "החג הקדוש הזה חג השבועות, הוא כנגד יום כיפור, והלילה הזה מכפר על חייבי כריתות כמו יום כיפור".

מסופר על הרב הקדוש, בעל ה'אוהב ישראל' מאפטא זצ"ל, שנכנס לבית הכנסת בבוקר חג השבועות, והחל לומר את ברכות השחר בדמעות ובכיות. כשסיים את ברכות השחר שאל הצדיק את הנוכחים האם בירך את ברכת 'שעשה לי כל צרכי' עד אשר ילד אחד שנכח במקום אמר ששמע שהרבי בירך זאת ואף ענה אמן. הרבי הסביר לתלמידיו שהוא אינו זוכר אם ברך זאת מפני שבחג השבועות יש מחילת עוונות, כפי שמוחלים לחתן ולכלה, ולכן הוא שקוע כל החג הקדוש בכוונה כמו ביום כיפור, וכיון שביום כיפור לא מברכים ברכת 'שעשה לי כל צרכי', לכן אינו זוכר אם בירך, מחמת הדבקות והכוונות כמו ביום כיפור.

וכותב האר"י הקדוש: "צריך האדם שלא לישן בלילה הזה כלל אפילו רגע אחד ולהיות כל הלילה ניעורים ועוסקים בתורה... ודע כי מי שלא ישן בלילה הזה כלל אפילו רגע אחד ויעסוק בתורה כל הלילה, ולא יפסיק בשיחה בטילה - מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא... ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בעניין זה"... וכתב ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל שביום זה יכול לבקש האדם על כל צרכיו שהם לצורך עבודת ה': בריאות, פרנסה, שמחה וכדומה. ובפרט אם יראה האדם בלילה זה שהוא עוסק בתורה מאהבה ובשמחה, יזכה בעזרתו יתברך לחידושי תורה לכל השנה, שכן כתב ה"שפת אמת": "בכל חג שבועות זמן מתן תורתנו מקבלים בני ישראל חלק התורה המתחדשת על כל ימי השנה".

זמננו השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
8:16 7:15
נא לטמור על קדושת חגליון
אין לקרוא בשעת חתפילא
8:51

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

הרגע הזה שאמא אומרת "אל תגעו בכלום, זה לחג!", ואתה נאלץ לצום במשך 12 שעות בזמן שהבית מריח כמו מאפייה.

הרגע הזה בשעה 02:00 בלילה שאתה מבין שכל הגבינות והפחמימות מארוחת החג מתחילות "לנחות" עליך, והעפעפיים שלך שוקלים פתאום טון.

הרגע הזה 04:15, כשאתה מסתכל ימינה ושמאלה ומבין שחצי מהאנשים בבית המדרש ישנים עם עיניים פתוחות כמו דגים באקווריום.

הרגע הזה שמישהו מבקש להעביר את הפשטידה החמה, והתבנית החד-פעמית מאלומיניום מתחילה להתקפל באמצע הדרך...

לא משנה כמה הלימוד בלילה יהיה עמוק, הדבר הכי מורכב שקורה שם זה הניסיון לחתוך עוגת גבינה קפואה עם סכין פלסטיק בלי שהיא תישבר.

הבוס שלי אמר לי: "תחשוב מחוץ לקופסה!". אמרתי לו: "אני מעדיף לחשוב מחוץ למשרד, רצוי בבית במיטה."

המשפט "היה לי לעונג לפגוש אותך", זה בעצם קוד מקצועי ל"ברוך שפטרנו, אל תתקשר אליי בחיים."

השלב ב"תיקון" שבו אתה כבר לא מנסה להבין את הסוגיה בגמרא, אלא מנהל משא ומתן עם עצמך: "אם אני ארדם עכשיו ל-12 דקות על הסטנדר, האם זה ייחשב לי כשינת קבע או כשינת עראי?"

לא משנה כמה המוכר במשתלה הבטיח לך שאלו "פרחים חזקים שיחזיקו מעמד שבועות", חצי שעה אחרי שאתה שם אותם באגרסל, הם מחליטים להרים ידיים, להתקפל, ולהיראות עייפים ומותשים בדיוק כמו הבחורים שלמדו כל הלילה.

בכל ענייני העלון אפשר לפנות למייל:
8444774@Gmail.com

אמר הכותב: מכיוון שידוע ומפורסם התעסקותי בענייני שם האדם חשבתי להביא לפניכם חידוש נפלא בפרשתנו להראות כמה עניינים גבוהים טמונים בשמות האנשים.

פרשת נשא מהווה המשך ישיר לפרשת במדבר. בסוף הפרשה הקודמת פירטה התורה את תפקידם ומשאם של בני קהת, ובפתחה של פרשתנו היא ממשיכה לפרט את משאם של שני בני לוי הנוספים גרשון ומררי. אולם, עיון בלשון הפסוקים מגלה הבדל בולט בין שלוש המשפחות, המעורר שתי קושיות: **מדוע אצל מררי לא נאמרה "נשיאת ראש"?** אצל בני קהת נאמר "נשא את ראש בני קהת", ואצל בני גרשון נאמר "נשא את ראש בני גרשון", אך אצל בני מררי משתנה הלשון לחלוטין ונאמר רק: "בני מררי למשפחתם לבית אבתם תפקד אתם".

מה פשר המילים "גם הם" אצל גרשון? מדוע בחרה התורה לכתוב "נשא את ראש בני גרשון גם הם" בלשון הממעטה מערכם ומציגה אותם כטפלים לאחרים?

משיב החתם סופר על שאלות אלו ביסוד עמוק, הוא מסביר כי שמותיהם של בני לוי אינם מקריים, אלא רומזים לשלוש תקופות בעם ישראל, **תקופת "קהת" עם ישראל בתפארתו:** השם קהת מבטא אסיפה ואחדות, כלשון הפסוק "ולו יקהת עמם" (שפירש רש"י: אסיפת עמים). זהו רמז לימים שבהם עם ישראל מאוחד, יושב בבטחה בארצו ובית המקדש בנוי על תילו.

שמות בני קהת משקפים עוצמה זו: **עמרם** - עם רם ונשא. **יצהר** - שמן מאיר ומזהיר, **חברון** - חיבור ואחדות, **ועוזיאל** - עוז וגבורה מאת ה'. בתקופה זו נאמר "נשא את ראש... לבית אבותם". מעלת הדור גבוהה, וראשם מורם בהמשך ישיר ובחיבור לרוממותם של האבות הקדושים. **תקופת "גרשון" – הגלות וחוסן התורה,** השם גרשון מסמל את תקופת הגירוש והגלות של עם ישראל מארצו. למרות חושך הגלות, שמות בניו הם **לבני ושמעי.** לבני רומז לכך שעוונותיהם של ישראל מתלבנים בזכות התורה והתפילה. **שמעי** רומז לכך שהעם שומע ומציית לדברי חכמים. כאן נזקקת התורה למילים **"גם הם"** אף על פי שהם בגלות ואינם במעלת ימי קהת, "גם הם" ראויים לנשיאת ראש וקשורים בקשר בל ניתק לבית אבותם.

תקופת "מררי" – דורות השמד והמסירות, השם מררי מסמל את התקופות החשוכות ביותר, גזירות, מרירות נפש וייסורים קשים. **שמות בניו הם מחלי – מלשון מחלה ומכאוב ומושי – מלשון מישוש וטלטול,** על שם שגורשו מאהליהם והושלכו בחוצות.

בנקודה זו מגלה החתם סופר את חידושו המפעים: מדוע לא נאמרה כאן הלשון "נשא את ראשם לבית אבותם"? על פי דברי חז"ל "דורו של שמד אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם". מעלתם של יהודים המוסרים את נפשם ומחזיקים באמונתם מתוך ייסורים ומרירות, היא כה עצומה, עד שהיא אפילו יותר ממעלת האבות הקדושים. בדורות כאלו, אין צורך "לשאת את ראשם" כדי להשוות אותם לבית אבותם שכן אדרבה, האבות הופכים לטפלים אליהם מפני גודל קדושתם וגבורתם.

מסיבה זו, השמיטה התורה אצל בני מררי את הביטוי "נשא ראש", ובכך רמזה על מעלתם האינסופית של הדורות הסובלים, שראשם מורם ועומד בזכות עצמם למעלה מכל קנה מידה.

אהל המעשה

יום חג שבועות הקדוש, יום מתן תורה, הוא יום פטירתו של 'אור שבעת הימים' הצדיק הקדוש **רבי ישראל בעל שם טוב** זיע"א, הבעש"ט לימד את תלמידיו שעל כל דבר צריך תפילה ובקשה מה'. "אין הצלחה ללא תפילה", גם אם יטרח ויעמול האדם רבות, אך לא יתפלל - לא יוכל להצליח. מסופר שפעם אחת ביקש הבעל שם טוב להביא לפניו יין כשר ומושגח, מהודר בכל ההידורים, ממדינת 'סרביא'. כמו בכל מהלכיו של אותו עיר וקדיש היה לו גם בזה טעם כמס. השליחות הוטלה על תלמידו רבי דוד, ממיקליוב זצ"ל. נטל רבי דוד על עצמו את התפקיד בדחילו ורחימו ונסע לעיר טלנשטי שב'סרביה' לקיים מצוות רבו. חודשיים התעכב ר' דוד בטלנשטי. אימת רבו היה עליו ובעצמו השגיח על כל פרט ופרט בייצור היין ובשמירתו, כדי שראוי יהיה לעלות על שולחנו של הבעש"ט הקדוש. בעצמו נוכח בקניית הענבים, בעצמו ליווה את הובלת הענבים לגת, ובעצמו נוכח בעת דריכת הענבים, שימורם בכלים, וכל שאר עבודה הכרוכה בהם. על כל אלה השגיח בעינים פקוחות בלי היסח הדעת כלל, כאשר את העבודה עצמה מבצעים יהודים כשרים ויראים. כאשר הסתיימה תסיסת היין, והנוזל הצלול והכשר הועבר לחבית, ליווה ר' דוד את העשיה, כדי לשמור על היין היקר שיהיה כשר למהדרין. מפני האחרית הגדולה שנטל על עצמו, ומפני מורא רבו כמורא שמים, חש ר' דוד בשבועות אלו כמי שהטיל עליו המלך משימה גדולה וחשובה, ועליו לבצעה על הצד היותר טוב. כאשר הגיע היום להעביר את חבית היין למזיבוז' היה ר' דוד אחוז התרגשות גדולה וכפולה, הן על חסד ה' שכבר הגיע מעשה היין לסיומו, והן מגודל הזהירות והאחריות, להעברת היין בשלום ליעדו. הימים ימי חורף. שלגים וגשמים משבשים את הדרך. רוחות סערה ופגעי מזג האוויר מקשים את הנסיעה עד כדי סכנה, והדרכים היו בוצניות ומסובכות. ר' דוד עמל והתניגע קשות בשמירת היין גם בדרכים קשות שכאלו. סוף סוף הגיעה העגלה עם חבית היין הכשר למזיבוז'. רבי דוד חש עצמו מאושר על שזכה לקיים מצוות רבו, ולאחר שבועות ארוכים של קושי לאין ערוך, זכה להגיע ליעדו בשלום. העגלה ריקדה בדרכי העיירה. ר' דוד הביט אל השמים הפרושים ממעל, והודה להקב"ה על שחפץ רבו הצליח בידו. ר' דוד החל לדמיין בשמחה ובחדווה כיצד הבעש"ט הקדוש, רבן ומאורן של ישראל, יביט בו בחדווה ובתודה על מילוי המשימה על הצד הטוב ביותר... עד שלפתע אירעה תקלה בדרך... מול העגלה התקרב חייל ענק רכוב על סוס. הוא חסם את הדרך ולא אפשר לעבור. עצור!! מושל הכפר אינו מתיר להכניס לעיירה שיכר ממחוזות אחרים. "פתח את החבית לבדיקה!!" ציווה החייל גדול המימדים. ר' דוד נתקף בפחד ובהלה ואמר: "אל תיגע בחבית שלי, אין בה שיכר כי אם יין טהור למורי ורבי. אין לך מה לחשוש, אין ברשותי שיכר ולא אבטל את תקנת המושל. החייל הגדול לא הקשיב לדבריו של ר' דוד וביקש לבדוק בעצמו את תכולת החבית. הוא קפץ מהסוס, פתח את מכסה החבית של ר' דוד, הביט לעבר היין הצלול וטבל את אצבעו לבדיקת טעמה של התכולה. "נכון", אישר החייל, אכן זהו יין טהור ולא שיכר. משוחרר אתה לדרךך". ר' דוד ההמום נכנס לצער גדול, החייל הנכרי נגע ביין ופסל את כשרותו, והרי הוא יין נסך. כמה חודשים שטרח בהכנת כל פרט ביין, בתסיסתו, בהעברתו, בשמירתו והנה כמה מטרים מבית הבעל שם טוב נפסל היין. כשראה את פניו של רבו הוא פרץ בבכי סוער וילל בקול: "כבוד הצדיק הקדוש, רבי ועטרת ראשי, כל כך טרחתי, חודשים שעמלתי, יגעתי והקפדתי בכל שלב ושלב העשייה במסירות נפש של ממש, עד אשר נפסל היין ברגע האחרון, כמה רגעים טרם הגיעו אל הקודש. מדוע ככה קרה לי? על מה ולמה נענשתי?", הוא מירר בבכי וצער רב. הבעל שם טוב הקדוש הרגיע את תלמידו ואמר לו: "דע לך, תלמידי היקר, יגעת בכל נפשך, טרחת מעבר לכוחותיך, אך את העיקר שכחת, והוא, להתפלל להשי"ת על הצלחת מעשיך, על שמירתו שתלווה אותך מראשית הדרך ועד סופה! הלא כבר אמר אדוננו דוד המלך ע"ה: "אם ה' לא ישמור עיר - שווא שקד שומר". כי אם ה' לא ישמור - שווא שקד שומר" כל הטרחה והעמל היו לשווא. גם שהאדם בטוח שהשתדלותו ועשייתו היתה על הצד הטוב ביותר - חייב הוא להוסיף לפני כן תפילה מחי העולמים שיצליח את דרכו ויעזרהו.

י'אדם בלי תפילה - זה אדם ללא הצלחה'!

כותב רבנו בחיי זצ"ל בספרו 'חובת הלבבות': 'על האדם לדעת שכל צרכיו ותוצאות מעשיו נקבעים ע"פ הבורא, וגם אם ישתדל ויטרח ללא סוף - התוצאה היא אך ורק ברשות ה'. ואף ברוחניות הוא כך, שהאדם צריך לעמול ולטרוח, אך לדעת שהתוצאה היא ע"פ גזירתו יתברך שמו. על כן צריך האדם להקדים תפילה לפני כל מעשיו ודרכיו ולבקש מהבורא שמחיהו שיצליח במעשיו ובדרכו, שכן כל השתדלות שישתדל לא תועיל לולא יעזרהו ה'.

הנגלה קודם לנסתר

שם אבותי

סיפור מופלא מהנהגתו של הראי"ה קוק זצ"ל, חושף בפנינו רובד עמוק של מחשבה מאחורי סדר השמות שאנו מעניקים לילדינו. בשנת תרפ"ו, נולד בנו הצעיר של "אבי האסירים", הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל. באותה שנה נפרדו מעם ישראל שני ענקי רוח: הגאון המקובל רבי שלמה אלישיב זצ"ל (בעל ה"לשם") וגאון ההלכה רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל (בעל ה"אור שמח").

רבי אריה לוי, שביקש להנציח את שני הגדולים, החליט לקרוא לבנו על שמם ושיתף בהחלטתו את הסנדק בברית הראי"ה קוק. כוונתו של רבי אריה הייתה להקדים את השם "שלמה" לשם "שמחה". אולם, ברגע השיא של הברכות, כאשר הגיע המברך הגרי"ח זוננפלד זצ"ל למילים "ויקרא שמו בישראל", הזדרז הרב קוק והכריז בקול: "שמחה שלמה".

בסעודת המצווה הסביר הרב קוק את פשר השינוי. הוא ציין כי אף שרבי מאיר שמחה היה ידוע כגאון ב"נגלה" (הלכה וגמרא), הוא היה בקי עצום גם בתורת הנסתר. מנגד, בעל ה"לשם" שהיה ידוע כגדול חכמי הקבלה, היה למעשה גם גאון עצום בחלקי הנגלה, אך גדולתו זו נותרה חתומה וגנוזה מהציבור. והסביר כי הבחירה להקדים את "שמחה" ל"שלמה" נעוצה בסדר הרוחני של העולם: בתורת הסוד מוסבר כי רחל אמנו מייצגת את ה"עלמא דאתגליא" (העולם המגולה), ואילו לאה אמנו מייצגת את ה"עלמא דאתכסיא" (העולם המכוסה). למרות שלא היה הגדולה והיא אם המלכות והכהונה, המקרא מקדים את רחל ללאה "וַיִּתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבְּאָרָה אֶל בִּיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר פָּנוּ שְׁתִּיחַן אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל." (מגילת רות) בעולם הזה, העולם הגלוי קודם לנסתר. לכן ראוי להקדים את שמו של גאון הנגלה (רבי מאיר שמחה) לשמו של גאון הנסתר (רבי שלמה).

הסיפור מלמדנו כי גם כשאנו באים לחבר בין עולמות בין שם המסמל שמחה ונגישות לבין שם המסמל עומק וקדושה עילאית ישנה חשיבות לסדר. עלינו לבנות את הקומה הראשונה בגלוי ובמאור פנים, ומתוכה לצמוח אל מעמקי הסוד והקדושה.

להתייעצות בכל ענייני שמות וכדו' ניתן להתקשר: 054-8566615

לבריאות ברכה והצלחה
סמ' בן חילוזה
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סג'ורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכניס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - 18:55

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
יצחק שוחט בן סועד ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו
יחזקאל בן ברטה ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30 מנחה - 19:00 ערבית - 19:45

שיעורי תורה שעה לפני מנחה

הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א רב ביהכנ"ס - יום א' ב' ד'
הרב שמשון פוקס שליט"א - יום ג' הרב נאור דרשני שליט"א - יום ה'
הרב רפאל עגיב שליט"א - יום ה' בשעה 20:00

תפילות שבת חודש:

שיר השירים - 18:30 מנחה - 18:45 קבלת שבת - 19:10

שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30 מנחה ב' - 18:45 ערבית - 19:50

שיעורי תורה בשבת: הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00

ערבית מאוחרת: יום ב' 20:50 יום ד' 20:50 יום ה' 20:30

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) 19:00

שיעורי תורה אחרי ערבית

יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א

בשעה 18:00 שיעור

מהרב דניאל קמחי שליט"א

לעילוי נשמת יצחק אשר בן נעימה - ח' סיון - ת.ג.צ.ב.ה.